

กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ของหน่วยงานราชการ

ศาสตราจารย์ ดร. อำนาจ วงศ์บัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โครงสร้างกฎหมายสิ่งแวดล้อม

กฎหมายมหาชน

กฎหมายเอกชน

กฎหมายมหาชน

รัฐธรรมนูญ 2559

กฎหมายปกครอง

พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เช่น

- พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2535
- พรบ. การสาธารณสุข 2535
- พรบ. โรงงาน 2535
- พรบ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย 2456
- พรก. การประมง 2558
- พรบ. น้ำบาดาล 2520

กฎหมายเอกชน

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2535

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- สิทธิในการรับข้อมูลข่าวสารจากทางราชการเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- สิทธิในการรับชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากโครงการของรัฐหรือที่รัฐสนับสนุน
- การร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิด
- การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่
- การปฏิบัติตามกฎหมายในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การยอมรับบทบาทขององค์กรเอกชน

- ให้มีการจดทะเบียนขององค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
- ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน
- ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชน
- ช่วยเหลือประชาชนในการริเริ่มโครงการหรือกิจกรรม
- การศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม และเสนอแนะต่อรัฐบาลหรือราชการ
- ให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และเป็นตัวแทนฟ้องคดี

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

คณะกรรมการควบคุมมลพิษ

คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

- นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน
- รองนายกรัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรฯ เป็นรองประธาน
รัฐมนตรีกลาโหม คลัง เกษตรและสหกรณ์ คมนาคม
มหาดไทย ศึกษาธิการ สาธารณสุข อุตสาหกรรม เป็นกรรมการ
- เลขาธิการสภาพัฒน์ฯ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินแปดคนเป็นกรรมการ
- ปลัดกระทรวงทรัพยากรฯ เป็นกรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมฯ

- เสนอนโยบายต่อคณะรัฐมนตรี
- กำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อม
- ให้ความเห็นชอบแก่แผนจัดการและปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมระดับชาติและจังหวัด
- เสนอแนะมาตรการด้านการเงินคลัง ภาษี อากร และการส่งเสริมการลงทุน
- เสนอแนะการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ
- ขอให้นาย กขสั่งการ หากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน
- กำกับการจัดการและบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม
- รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรี
- หน้าที่อื่น ๆ ตามกฎหมาย

มาตรฐานสิ่งแวดล้อม

- มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ambient and stream standards)
- มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด (effluent and emission standards)

มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ม. 32

- เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้
- มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำ คลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ในแผ่นดิน
- มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งและพื้นที่ปากแม่น้ำ
- มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล
- มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป
- มาตรฐานระดับเสียงและความสั่นสะเทือนโดยทั่วไป
- มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่นๆ

หลักเกณฑ์การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ม. 32

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมต้องอาศัยหลักวิชาการ กฎเกณฑ์และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมสูงกว่าปกติ ม. 33

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมสูงกว่ามาตรฐานใน ม. 32 ได้เป็นพิเศษในเขตอนุรักษ์ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เขตที่ใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือเขตควบคุมมลพิษ

การปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ม. 34

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมอาจปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้แล้วให้เหมาะสมตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (2537)

- ประเภท 1 มีสภาพตามธรรมชาติและสามารถใช้ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อก่อน ใช้เพื่อขยายพันธุ์ตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตระดับพื้นฐาน และใช้เพื่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของแหล่งน้ำ
- ประเภท 2 มีน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท สามารถใช้ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อก่อน ใช้เพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง และการว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ
- ประเภท 3 มีน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท สามารถใช้ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อก่อน และใช้เพื่อการเกษตร
- ประเภท 4 มีน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท สามารถใช้ในการอุปโภคบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อก่อน และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน และใช้เพื่อการอุตสาหกรรม
- ประเภท 5 มีน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท สามารถใช้เพื่อการคมนาคม

มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (ต่อ)

- แหล่งน้ำผิวดินแต่ละประเภทอาจมีคุณภาพน้ำที่แตกต่างกัน เช่น
- ค่า BOD ของแหล่งน้ำประเภทที่ 2 ต้องไม่เกิน 1.5 มิลลิกรัมต่อลิตร
ขณะที่แหล่งน้ำประเภทที่ 3 ต้องไม่เกิน 2 มิลลิกรัมต่อลิตร
- กรมควบคุมมลพิษเป็นผู้ประกาศว่าช่วงใดของลำน้ำใดเป็นแหล่งน้ำประเภทใด

มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง (2549)

- คุณภาพน้ำทะเลเพื่อการสงวนรักษาธรรมชาติ
- คุณภาพน้ำทะเลเพื่อการอนุรักษ์แหล่งปะการัง
- คุณภาพน้ำทะเลเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- คุณภาพน้ำทะเลเพื่อการนันทนาการ
- คุณภาพน้ำทะเลเพื่อการอุตสาหกรรมและท่าเรือ
- คุณภาพน้ำทะเลสำหรับชุมชน

ตัวอย่างมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน (2543)

- สารอินทรีย์ระเหยง่าย (Volatile Organic Compounds)
 - เบนซีน (Benzene) ต้องไม่เกิน 5 ไมโครกรัมต่อลิตร
 - คาร์บอนเตตระคลอไรด์ (Carbon Tetrachloride) ต้องไม่เกิน 5 ไมโครกรัมต่อลิตร
- โลหะหนัก (Heavy Metals)
 - แคดเมียม ต้องไม่เกิน 0.003 มิลลิกรัมต่อลิตร
 - โครเมียมชนิดเฮกซะวาเลนต์ ต้องไม่เกิน 0.05 มิลลิกรัมต่อลิตร
- สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ (Pesticides)
 - คลอเดน (Chlordane) ต้องไม่เกิน 0.2 ไมโครกรัมต่อลิตร
 - ดีดีที (DDT) ต้องไม่เกิน 2 ไมโครกรัมต่อลิตร

ตัวอย่างการกำหนดมาตรฐานค่าก๊าซซัลเฟอร์
ไดออกไซด์ในบรรยากาศโดยทั่วไปในเวลา 1 ชั่วโมง

ค่าเฉลี่ยความเข้มข้นไม่เกิน 0.30 ppm หรือ
ไม่เกิน 780 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

ตัวอย่างการกำหนดมาตรฐานค่าเฉลี่ยตะกั่ว
ค่าเฉลี่ย 1 เดือน ไม่เกิน 1.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

มาตรฐานระดับเสียง

- ระดับเสียงสูงสุดไม่เกิน 115 เดซิเบล เอ
- ระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 70 เดซิเบล เอ
- เสียงรบกวนได้แก่ระดับเสียงสูงกว่าระดับเสียงพื้นฐานเกินกว่า 10 เดซิเบล เอ

มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด ม. 55

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด สำหรับควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้งอากาศเสีย การปล่อยทิ้งของเสีย หรือมลพิษอื่นใดจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

การขัดกันของมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด กับมาตรฐานกำหนดโดยหน่วยงานอื่น ม. 56

- หากมาตรฐานของหน่วยงานอื่นมีความเข้มงวดมากกว่า
ให้มาตรฐานนั้นยังมีผลต่อไป
- หากมาตรฐานของหน่วยงานอื่นมีความเข้มงวดน้อยกว่า
ให้หน่วยงานนั้นแก้ไขมาตรฐานของตนให้เป็นไปตาม
มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- หากไม่มีการแก้ไข ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติชี้
ขาด

กำหนดมาตรฐานแทนหน่วยงานอื่น ม. 57

กรณีที่กฎหมายอื่นให้อำนาจส่วนราชการในการกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด แต่ส่วนราชการนั้นไม่ใช้อำนาจ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเรื่องนั้น และให้ถือว่าเป็นมาตรฐานตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเขตควบคุมมลพิษ ม. 58

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจาก
แหล่งกำเนิดในเขตควบคุมมลพิษให้สูงกว่ามาตรฐานตาม ม. 55, 56

ตัวอย่างมาตรฐานควบคุมน้ำทิ้งจากอาคารประเภท ก

- ความเป็นกรดและด่าง(pH) ต้องมีค่าระหว่าง 5-9
- บีโอดี(BOD) ต้องมีค่าไม่เกิน 20 มิลลิกรัมต่อลิตร
- สารแขวนลอยต้องมีค่าไม่เกิน 30 มิลลิกรัมต่อลิตร
- ซัลไฟต์ต้องมีค่าไม่เกิน 1 มิลลิกรัมต่อลิตร
- สารละลายได้ทั้งหมดต้องมีค่าเพิ่มขึ้นจากปริมาณสารละลายในน้ำใช้ตามปกติไม่เกิน 500 มิลลิกรัมต่อลิตร
- ตะกอนหนักต้องมีค่าไม่เกิน 0.5 มิลลิกรัมต่อลิตร
- น้ำมันและไขมันต้องมีค่าไม่เกิน 20 มิลลิกรัมต่อลิตร
- ทีเคเอ็น(TKN) ต้องมีค่าไม่เกิน 30 มิลลิกรัมต่อลิตร

มาตรฐานการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานและนิคมอุตสาหกรรม
ใช้มาตรฐานคล้ายกับของกระทรวงอุตสาหกรรม
ซึ่งออกตาม พรบ. โรงงาน 2535

โรงงานที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานได้โรงงานแก่จำพวกที่ 2 และ 3
ตามบัญชีท้ายประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ

นิคมอุตสาหกรรมหมายถึงนิคมอุตสาหกรรมตามกฎหมาย
ว่าด้วยนิคมอุตสาหกรรม หรือโครงการที่จัดไว้สำหรับการ
ประกอบการอุตสาหกรรมที่มีการจัดการระบายน้ำทิ้งลงสู่
แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมร่วมกัน

ตัวอย่างมาตรฐานค่าควันดำและก๊าซคาร์บอน
มอนอกไซด์ที่ยินยอมให้ระบายจากท่อไอเสียของรถยนต์

ค่าควันดำของเครื่องยนต์ใช้น้ำมันดีเซล ขณะเครื่องยนต์ไม่มีภาระ
ต้องไม่เกินร้อยละ 50 เมื่อตรวจวัดด้วยเครื่องมือวัดควันดำระบบ
กระดาษกรอง

ค่าก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ของเครื่องยนต์ใช้น้ำมันเบนซิน
สำหรับรถเก๋ง ที่จดทะเบียนตั้งแต่ 1 พ.ย. 36 ต้อง
ไม่เกินร้อยละ 1.5 ที่วัดได้ด้วยเครื่องมือ

มลพิษทางน้ำ

อาศัยมาตรา 69 รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ
ควบคุมมลพิษมีอำนาจกำหนดประเภทแหล่งมลพิษที่ต้อง
ปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดซึ่งออก
ตามมาตรา 55

หน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิด มลพิษทางน้ำซึ่งถูกประกาศควบคุมตามมาตรา 69

- ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด
- หากมีระบบดังกล่าวอยู่แล้ว และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเห็นว่าต้องแก้ไขปรับปรุง ก็ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น
- หากเป็นพื้นที่ที่มีระบบบำบัดหรือกำจัดรวม ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองซึ่งยังมีได้มีหรือไม่ประสงค์จะมีระบบดังกล่าวเป็นของตนเอง มีหน้าที่ต้องนำน้ำหรือของเสียไปบำบัดหรือกำจัดยังระบบรวม และต้องเสียค่าบริการตามที่กฎหมายกำหนดไว้
- หากไม่เข้ากรณีข้างต้น ให้ใช้บริการของผู้รับจ้างให้บริการ และหากไม่มีบริการเช่นนั้น อาจมีการกำหนดวิธีการชั่วคราวโดยท้องถิ่น

หน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ประกอบการแหล่งกำเนิด มลพิษซึ่งมิได้ถูกควบคุมตามมาตรา 69

- หากเป็นพื้นที่ที่มีระบบบำบัดรวม ให้นำน้ำหรือของเสียไปบำบัดหรือกำจัดยังระบบรวม และเสียค่าบริการ
- หากไม่มีระบบบำบัดรวม แต่มีผู้รับจ้างให้บริการ ให้ใช้บริการดังกล่าวตามวิธีการ หลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ
- หากไม่เข้ากรณีข้างต้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจกำหนดวิธีการชั่วคราว

มลพิษทางอากาศและเสียง

- ยานพาหนะต้องไม่ก่อให้เกิดเสียงเกินมาตรฐานตามมาตรา 55 พนักงานเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะที่มีเสียงเกินมาตรฐานเป็นการชั่วคราวหรือเด็ดขาด และมีอำนาจตรวจตราด้วย
- รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษอาจกำหนดประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยอากาศเสีย รังสี หรือมลพิษอย่างอื่นที่อยู่ในสภาพควัน ไอ ก๊าซ เขม่า ฝุ่น ละออง เถ้าถ่าน หรือมลพิษทางอากาศในรูปแบบอื่น ไม่ให้เกินมาตรฐานตามมาตรา 55 หรือมาตรฐานอื่นที่มีผลตามกฎหมาย

หน้าที่ของเจ้าของและผู้ครอบครองแหล่งกำเนิด มลพิษทางอากาศที่ถูกรควบคุมตามมาตรา 68

- ติดตั้งระบบควบคุม กำจัด ลด มลพิษทางอากาศตามที่
เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด
- ในกรณีที่มีระบบของตนเองซึ่งดำเนินการได้อยู่แล้ว
เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจกำหนดให้มีผู้ควบคุม
ดำเนินการระบบดังกล่าวได้
- หลักการข้างต้นใช้แก่แหล่งกำเนิดมลพิษที่ปล่อยเสียง
หรือความสั่นสะเทือนด้วย

ตัวอย่างมาตรฐานควบคุมการ ปล่อยอากาศเสียจากโรงไฟฟ้า

- โรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินหรือน้ำมันเป็นเชื้อเพลิง หากกำลังผลิตไม่เกิน 300 เมกะวัตต์ SO_2 ต้องไม่เกิน 640 ppm, หากกำลังผลิตเกิน 300 แต่ไม่เกิน 500 เมกะวัตต์ SO_2 ต้องไม่เกิน 450 ppm, หากกำลังผลิตเกิน 500 เมกะวัตต์ ต้องไม่เกิน 320 ppm
- โรงไฟฟ้าทุกขนาดที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง SO_2 ต้องไม่เกิน 20 ppm
- ฝุ่นละอองต้องไม่เกิน 120 ppm หากใช้ถ่านหินหรือน้ำมัน และต้องไม่เกิน 60 ppm หากใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง

มาตรฐานระดับเสียงจากการทำเหมืองหิน

ระดับเสียงสูงสุดไม่เกิน 115 เดซิเบลเอ

ระดับเสียงเฉลี่ย 8 ชั่วโมง ไม่เกิน 75 เดซิเบลเอ

ระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 70 เดซิเบลเอ

มีการกำหนดมาตรฐานความสั่นสะเทือนจาก
การทำเหมืองหิน

มีการกำหนดมาตรฐานฝุ่นละอองจากโรงโม่ บดหรือย่อยหิน

มาตรฐานการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอย

ขนาด 1-50 ตันต่อวัน

SO₂ ไม่เกิน 30 ppm

NO₂ ไม่เกิน 250 ppm

HCl ไม่เกิน 136 ppm

สารประกอบไฮโดรคาร์บอน

ไม่เกิน 30 นาโนกรัมต่อลบ.ม.

ฝุ่นละอองไม่เกิน 400มก.ต่อลบ.ม.

ความทึบแสงไม่เกินร้อยละ 20

ขนาดเกิน 50 ตันต่อวัน

SO₂ ไม่เกิน 30 ppm

NO₂ ไม่เกิน 180 ppm

HCl ไม่เกิน 25 ppm

สารประกอบไฮโดรคาร์บอน

ไม่เกิน 30 นาโนกรัมต่อลบ.ม.

ฝุ่นละอองไม่เกิน 120มก.ต่อลบ.ม.

ความทึบแสงไม่เกินร้อยละ 10

แหล่งกำเนิดมลพิษอื่นที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน

- ไอ้น้ำมันเบนซินจากคลังน้ำมันเชื้อเพลิง (2544, 2545)
- ค่าความทึบแสงของเขม่าควันจากปล่องเตาเผาศพ (2546)
- การปล่อยอากาศจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ (2546)
- ระดับเสียงของรถยนต์ (2546)
- ระดับเสียงรถจักรยานยนต์ (2546)
- ค่าความทึบแสงจากปล่องทิ้งอากาศเสียจากโรงสีข้าวที่ใช้หม้อไอน้ำ (2547)
- การปล่อยทิ้งอากาศเสียจากสถานประกอบกิจการหลอมและต้มทองคำ (2547)
- การปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงงานปูนซีเมนต์ (2547)
- การปล่อยทิ้งอากาศเสียจากท่าเรือบางประเภท (2550)

ค่าปรับและค่าบริการ

- ผู้ใดไม่จัดส่งน้ำหรือของเสียไปบำบัดยังระบบรวม และลักลอบปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกที่ตั้งแหล่งกำเนิด หรือใช้บริการระบบบำบัดรวม แต่ไม่ยอมชำระค่าบริการ ต้องเสียค่าปรับสี่เท่าของค่าบริการซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- ผู้ใดมีระบบบำบัดของตนเอง แต่ลักลอบใช้บริการของระบบบำบัดรวมของทางราชการ ต้องเสียค่าปรับรายวันสี่เท่าของค่าใช้จ่ายประจำวันในการเดินระบบของตน พร้อมทั้งความเสียหายต่อระบบของราชการนั้น
- ผู้ใดมีระบบบำบัดหรือควบคุมน้ำเสีย ของเสีย หรืออากาศเสีย แต่ไม่ยอมใช้ และลักลอบปล่อยมลพิษนั้นออกนอกที่ตั้งแหล่งกำเนิด ต้องเสียค่าปรับรายวันในอัตราสี่เท่าของค่าใช้จ่ายในการเดินระบบของตน

การวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- รัฐมนตรีจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อปฏิบัติตามนโยบายซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมหรือเขตควบคุมมลพิษจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

อาจกำหนดให้พื้นที่มีลักษณะดังนี้เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

พื้นที่ต้นน้ำลำธาร

ระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติต่างจากที่อื่น

ระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติอาจถูกทำลายได้ง่าย

มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรม

มาตรการคุ้มครองในพื้นที่ คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

- กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดิน
- ห้ามกระทำการกิจกรรมบางประการ
- กำหนดให้มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในบางโครงการ
- กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ

เขตควบคุมมลพิษ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจประกาศให้พื้นที่ที่มี
ปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มจะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตราย
ต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรืออาจก่อให้เกิดผล
เสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นเขตควบคุมมลพิษ

การจัดการเขตควบคุมมลพิษ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ

- สำรวจและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษ
- จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาด แหล่งกำเนิดมลพิษ
- วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์และกำหนดมาตรการที่เหมาะสม
- ให้นำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษไปรวมเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการฯของจังหวัด

ความจำเป็นในการวิเคราะห์ผล กระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)

- ทำให้ทราบผลกระทบทางบวกและลบของโครงการที่มีต่อสิ่งแวดล้อมหรือในทางกลับกัน อันเป็นประโยชน์ในการพิจารณาทางเลือก
- ช่วยลดหรือชี้ให้เห็นแนวทางในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ช่วยในการวางแผนพัฒนา เนื่องจากทำให้พิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมด้วยมิใช่พิจารณาเฉพาะด้านเศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น
- ช่วยให้มีมาตรการติดตามตรวจสอบ และแผนปฏิบัติการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ช่วยทำให้เกิดความตระหนักในด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

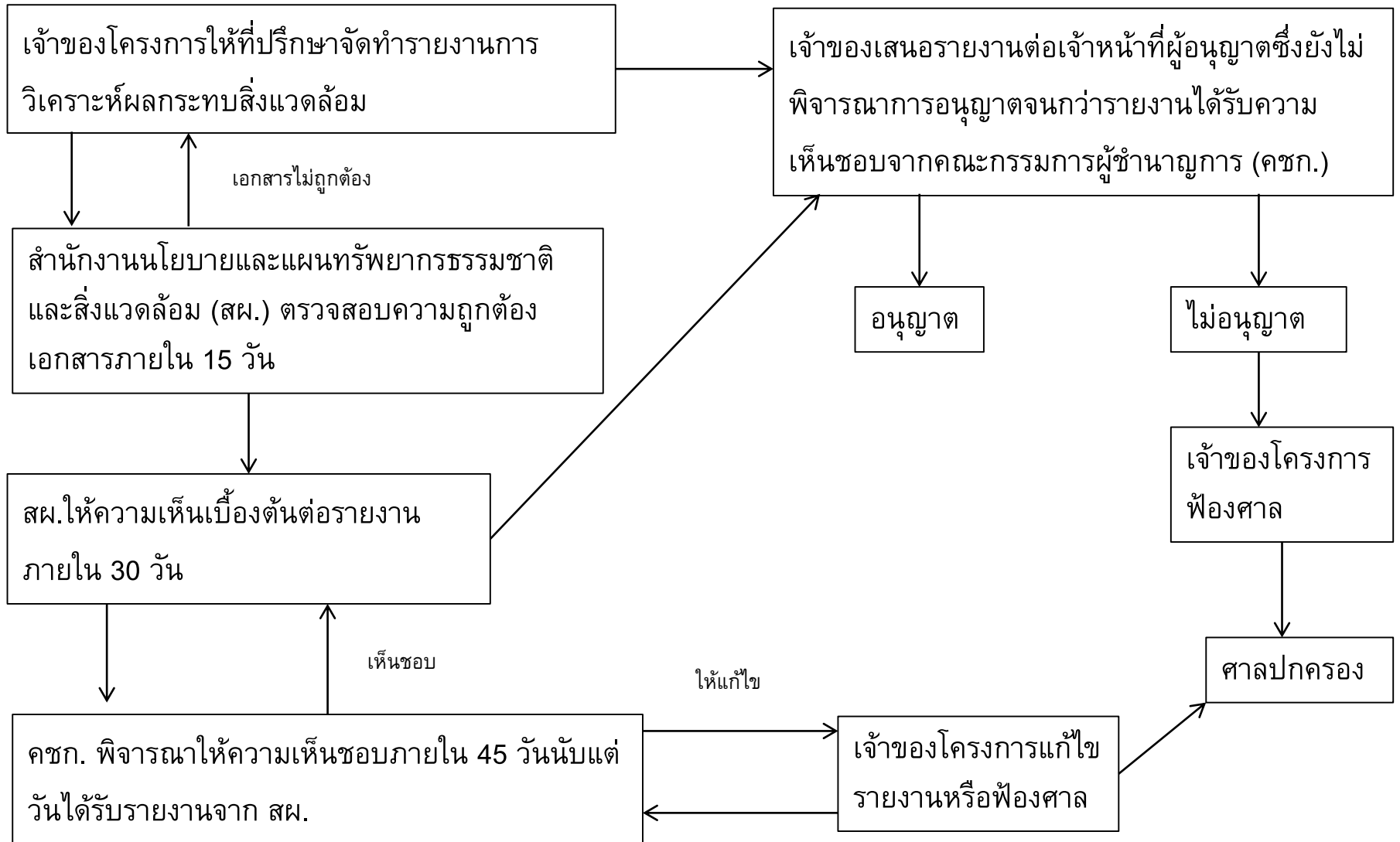
รายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติมีอำนาจประกาศให้ต้องมีการจัดทำรายงานการ
วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจ
การบางประเภทหรือบางขนาด

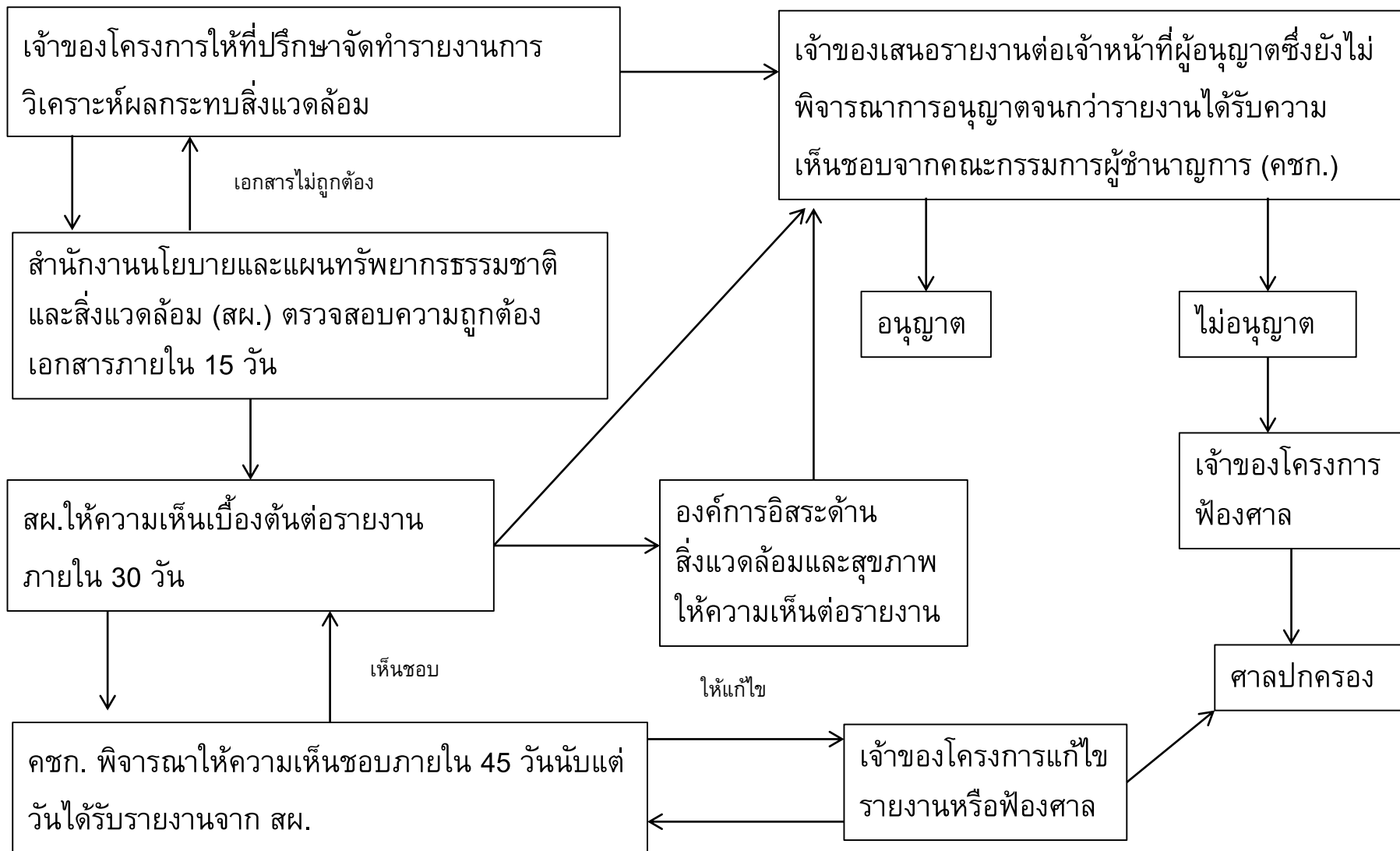
ตัวอย่างโครงการที่ต้องจัดทำรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

- การผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ
- การชลประทาน
- สนามบินพาณิชย์
- การทำเหมืองแร่
- โรงไฟฟ้าพลังความร้อน
- ระบบขนส่งปิโตรเลียมและน้ำมันทางท่อ
- อุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์
- อุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษ
- อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม
- การถมทะเล
- อาคารริมแม่น้ำ ทะเล ชายหาด
- อาคารอยู่อาศัยรวม
- การจัดสรรที่ดิน
- โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล
- อุตสาหกรรมผลิตปุ๋ยเคมี
- อุตสาหกรรมผลิตสารออกฤทธิ์
- ทางหลวงหรือถนนบางพื้นที่
- นิคมอุตสาหกรรม

ขั้นตอนการเสนอและพิจารณา EIA โครงการที่ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

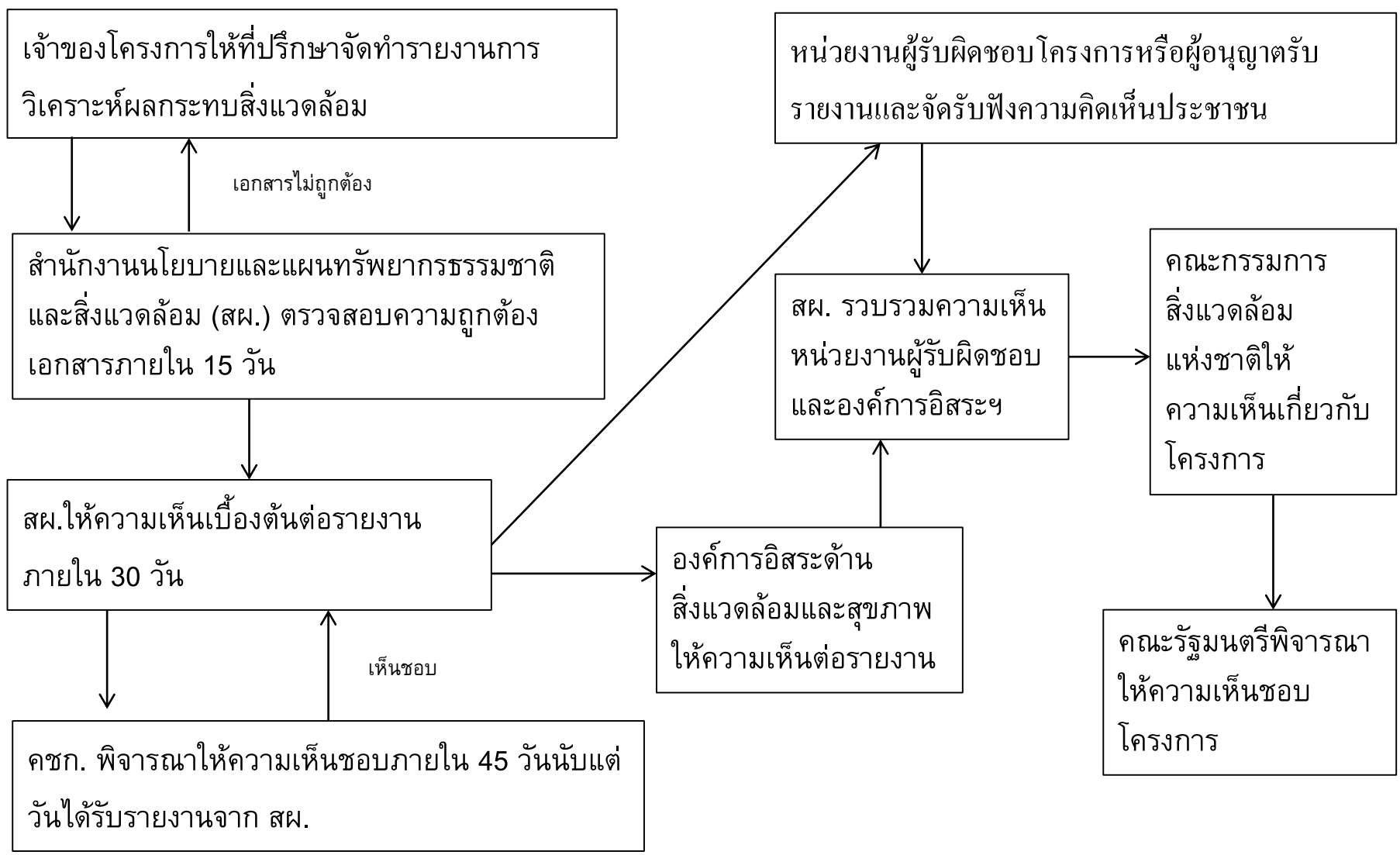
ขั้นตอนการเสนอและพิจารณา EIA ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงต่อชุมชน และเป็นโครงการที่ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

การเสนอรายงาน EIA ของโครงการที่ต้องขอรับ ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

ให้ สผ. เสนอความเห็นของของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ
ความเห็นขององค์การอิสระ และรายงานการรับฟังความคิดเห็นของ
ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียของหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการต่อ
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็นประกอบต่อ
คณะรัฐมนตรี

ขั้นตอนการเสนอและพิจารณา EIA ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงต่อชุมชน และเป็นโครงการที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

การติดตามตรวจสอบและควบคุม

เจ้าของหรือผู้ครอบครอง
แหล่งกำเนิดมลพิษต้องบันทึก
การทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย
ของเสีย หรืออากาศเสียในแต่ละวัน
แล้วรายงานให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น
ซึ่งจะส่งต่อไปยังพนักงานควบคุมมลพิษ
มาตรา 80-81

- เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจเข้าไปตรวจแหล่งกำเนิดมลพิษ
- แจ้งให้มีการปรับปรุงแก้ไข
- มีคำสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ
- สั่งให้ผู้รับจ้างให้บริการหยุดหรือปิดกิจการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้รับจ้างให้บริการหรือผู้ควบคุม
มาตรา 82

การบันทึกการทำงานของระบบบำบัด

(กฎกระทรวง 2555)

- ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสียเก็บสถิติข้อมูลผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียในแต่ละวันไว้ในสถานที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษสองปี
- ให้เสนอรายงานสรุปผลการทำงานในแต่ละเดือนต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยทางไปรษณีย์หรือทางอิเล็กทรอนิกส์
- หากต้องเก็บสถิติข้อมูลและทำรายงานตามกฎหมายอื่นอยู่แล้ว โดยมีข้อมูลไม่น้อยกว่ากฎหมายนี้ ถือว่าเป็นการดำเนินการตามกฎหมายนี้แล้วและให้จัดส่งรายงานต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วย

อำนาจของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษในการประสาน การปฏิบัติราชการระหว่างหน่วยงาน (ม.83)

- เสนอแนะเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจในการสั่งปิด พักใช้ เพิกถอน ใบอนุญาต หรือสั่งให้หยุดใช้หรือทำประโยชน์เกี่ยวกับ แหล่งกำเนิดมลพิษที่ฝ่าฝืนเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย อากาศเสีย และของเสีย
- เสนอแนะต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ดำเนินการทางกฎหมายให้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองตามมาตรา 71-72 จัดส่งน้ำเสียหรือของ เสียไปบำบัดกับระบบรวม
- ให้คำปรึกษาแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นและส่วนราชการอื่นเกี่ยวกับ ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือของเสียรวม

อำนาจนายกรัฐมนตรีกรณีฉุกเฉิน

ในกรณีฉุกเฉินหรือมีเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้จะเป็นอันตรายร้ายแรง นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ บุคคลใด ๆ กระทำหรือร่วมกระทำเพื่อควบคุม บรรเทาหรือระงับผลร้ายนั้น และสั่งให้ผู้ที่เป็ต้นเหตุแห่งภาวะมลพิษระงับการกระทำเพื่อมิให้เพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษ

มาตรการส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อม

การให้เปล่า

การให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

การช่วยเหลืออุดหนุนกิจกรรมต่างๆในการ

ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม

ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

การให้ความช่วยเหลือด้านอากรขาเข้า

ของผู้เชี่ยวชาญต่างชาติ

ความรับผิดชอบทางแพ่ง

- ความเสียหายเกิดจากมลพิษ
เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้อง
รับผิดชอบโดยเคร่งครัด เว้นแต่
- เหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม
- กระทำตามคำสั่งของรัฐหรือเจ้าพนักงาน
- เป็นความผิดของผู้เสียหายเองหรือ
บุคคลอื่น
- ความเสียหายรวมค่าชดเชยมลพิษ

- ความเสียหายเกิดแก่
ทรัพยากรธรรมชาติ ผู้เป็น
ต้นเหตุต้องรับผิดชอบเท่ากับ
มูลค่าของทรัพยากรธรรม
ชาติทั้งหมดที่สูญหาย
เสียหาย หรือถูกทำลายไป

กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น

- พ.ร.บ. การสาธารณสุข 2535
- พ.ร.บ. โรงงาน 2535
- พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง 2535
- พ.ร.บ. การผังเมือง 2518
- พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร 2522

พ.ร.บ. การสาธารณสุข 2535
อำนาจในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

มาตรา ๑๘ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขต
ราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

วิธีการดำเนินงานในการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอย

- ท้องถิ่นดำเนินการเอง
- ท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือท้องถิ่นอื่นดำเนินการ ภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้
- มอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการ
- อนุญาตให้บุคคลอื่นดำเนินการ

การอนุญาตให้บุคคลอื่นดำเนินการ

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือ
กำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับ
ประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับ
ใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ขอบเขตของ พ.ร.บ. การสาธารณสุข 2535

- มิให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
- แต่ให้ผู้ดำเนินกิจการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขนหรือกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว แจ้งการดำเนินกิจการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนด (1)

- ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้
- กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน
- กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

ท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนด (2)

- กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการชั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ จะพึงเรียกเก็บได้
- กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

เหตุเดือดร้อนรำคาญ

- มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับภารกิจหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระวังหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระวังหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้
- ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระวังเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับภารกิจหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น

กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

- รัฐมนตรีอาจออกประกาศกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- ท้องถิ่นอาจออกข้อกำหนดให้กิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุม
- ผู้ประกอบกิจการดังกล่าวต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดท้องถิ่น
- การประกอบกิจการดังกล่าวที่มีลักษณะเป็นการค้าต้องได้รับใบอนุญาต

รัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวง

- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้
- กำหนดมาตรฐานสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล หรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน

พรบ. รักษาความสะอาดและความเป็น ระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง 2535

- มาตรา 23 ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราาย หรือเศษวัสดุก่อสร้าง ลงในทางน้ำหรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ
- มาตรา 33 ห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใด ลงบนถนน หรือในทางน้ำ
- ความในวรรคก่อนมิให้ใช้บังคับแก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองเรือหรืออาคาร ประเภทเรือนแพ ซึ่งจอดหรืออยู่ในท้องที่ที่เจ้าพนักงานท้องถื่นยังไม่ได้จัดสวม สาธารณะ หรือภาชนะสำหรับทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย

พ.ร.บ. โรงงาน 2535

โรงงานต้องมีลักษณะ

- เป็นอาคาร สถานที่หรือยานพาหนะ
- ใช้เครื่องจักรตั้งแต่ห้าแรงม้าหรือกำลังเทียบเท่า หรือใช้คนงานเจ็ดคนขึ้นไป
- ทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ ล้างเลียง ฯลฯ
- เป็นประเภทหรือชนิดที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ประเภทของโรงงาน

- โรงงานจำพวกที่ 1 ตั้งและประกอบกิจการได้ทันที
- โรงงานจำพวกที่ 2 ตั้งได้แต่ต้องแจ้งก่อนประกอบกิจการ
- โรงงานจำพวกที่ 3 ต้องได้รับใบอนุญาตก่อนตั้งและประกอบกิจการ
- โรงงานใดเป็นโรงงานประเภทใดให้พิจารณาจากกฎกระทรวง

รมต. มีอำนาจออกกฎหมายกระทรวงควบคุมการ ประกอบกิจการโรงงานในเรื่องดังต่อไปนี้

- ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมและ
ลักษณะอาคารโรงงาน
- มลพิษทางน้ำ
- มลพิษทางอากาศ
- เสียงรบกวนและกลิ่น
- สิ่งปฏิกูลและวัสดุไม่ใช้แล้ว
- การคุ้มครองความปลอดภัย
- การแจ้งข้อมูลแก่ทางราชการ
- คนงานประจำโรงงาน